

Deși n-a fost decretat oficial,

Prin dispariția lui Corneliu Coposu, ROMÂNIA E ÎN DOLIU NAȚIONAL

● Zeci de mii de oameni au trecut pe la catafalc pentru a-i aduce un ultim omagiu lui Corneliu Coposu (pag. 4) ● Corneliu Coposu - o personalitate respectată și de adversarii politici (pag. 2) ● Profundă durere în rândurile amicilor politici (pag. 2) ● Personalități ale vieții publice povestesc cea mai puternică amintire despre liderul PNȚCD (pag. 5)

În pagina 3, sub titlu

"... Și moartea nu a mai avut răbdare"

citiți relatarea pe ore a ultimei nopți din viața lui Corneliu Coposu

PROGRAMUL DE ASTĂZI AL MANIFESTĂRIILOR DE DOLIU

Luni, 13 noiembrie.
Orele 10.00-20.00 - Pe-

lerinaj la Catafalcul marelui dispărut.

Accesul este liber pen-
tru toate persoanele.

Scriul este depus la
Sediul Central al PNȚCD
din Bulevardul Carol, lângă
Piața Rosetti.

PROGRAMUL CEREMONIEI DE ÎNHUMARE

Marți, 14 noiembrie

Ora 11.00 - Plecarea de la sediul partidului

Ora 11.15 - Oprită la Universitate, în zona troiței. Se va merge apoi în Piața Palatului, ceremonia desfășurându-se în partea stângă a acestuia, lîngă Biserica Crețulescu

Ora 12.00 - Începe slujba religioasă

Ora 12.45 - Cuvânturi solemnă. Cortegeul se va deplasa apoi spre cimitirul Bellu.

AZI SE VA DECIDE DACĂ 14 NOIEMBRIE VA FI ZI DE DOLIU MUNICIPAL

În această după-amiază, Consiliul Local al Municipiului București se întrunește pentru a decide asupra declarării zilei de mîine, 14 noiembrie a.c. drept zi de dolu municipal, la propunerea primarului general al Capitalei, Crin Halaicu.

Doliul municipal presupune coborârea tuturor steagurilor din oraș în bernă precum și oprirea circulației în oraș, concomitent cu acțiunea cloacelor autovehiculelor, timp de o jumătate de minut.

După cum ne-a declarat aseră Nicolae Vrăbieșcu, primarul sectorului 6, coborârea steagurilor în bernă și oprirea circulației se va face între orele 10.00-11.00, în funcție de plecarea convoluului funerar de la sediul PNȚCD.

La ceremonia înmormântării marelui om politic la dorința familiei lui Corneliu Coposu vor lua parte doar membrii familiei, prietenii apropiati, precum și staff-ul PNȚCD.

Pentru a putea lua parte la ceremonie, ziariștii vor primi acreditații, pe baza unor liste care vor fi întocmite astăzi de către Biroul de presă al partidului.

Acest număr a fost tipărit în două ediții

Anul IV • Număr, 13 noiembrie 1988 • 12 pag. - 400 lei

Prăbușirea unei instituții naționale

A ura unui muncitor se creează, în cele mai multe cazuri, din puterea pământescă pe care o detine. Regii, împărați, prim-secretarii Comitetelor Centrale ale Partidelor Comuniste, președinții republicilor prezidențiale au inspirat și inspiră respect nu atât prin faptura lor de gînd și carne, cât mai ales prin accesoriile funcției pe care o detin. Stalin era în ochii românilor asemenea unui Dumnezeu, pentru că de încrezătoare degetul său mic depindea soarta a milioane de cetățeni. De la om la om, Hitler nu impresiona prin nimic. Un bător de bero din Berlin era mult mai interesant. Văzut însă la tribună, din mulțumea fanatiză, beneficiind, aşadar, de avantajele funcției, el impresiona ca un supraom. Regii și împărații au stîrnit contemporanilor fieri de respect prin lumea de lux și îngrijorare. În care se izola, ruptă de lumea obișnuită. Chiar și președintii unor republiki democratice, în genul SUA, își au nimbul tot în prerogativele funcției. Rolul tribunelui de la care vorbea Hitler îl joacă aici Televiziunea. Instrumentul care e în stare să transforme un om obișnuit într-o filmă legendă. De aceea, dispariția unor astfel de oameni stîrnește neliniști în colectivitatele pe care le conduc. Boala lui Elțin a pus în stare de alarmă nu numai Rusia, dar și întreaga planetă. Dacă n-ar fi un nou tar, dacă n-ar avea la îndemnă butonul nuclear, mai mult ca să fie Boris Elțin, orice de seducător s-ar dovedi din punct de vedere fizic și intelectual, n-ar fi provocat asemenea îngrijorare.

Corneliu Coposu n-a fost nici rege, nici împărat, nici dictator, nici președinte. N-a fost nici ministru. A fost, oficial, președintele unuia din numeroasele partide ale României post-decembriste și, neoficial, liderul de necontestat al opozitiei. Dacă judecătem precaritatea opozitiei autohtone de după decembrie 1989, nu răspâmnicăsfînd că nici în această calitate, de lider al adversarilor lui Ion Iliescu, Corneliu Coposu n-a avut nici o putere pămîntescă. De altfel, el n-a beneficiat de nici unul dintre privilegiile care dă florilelor zilei aura de legendă. N-a sezon într-un palat. N-a străbătut bulevardele în convoiul înfricoșător, precedat de puști și sirene. N-a descins nicăieri străjuit de surori și plecăciuni, anunțat de flacări cu căutări floroase. și cu toate acestea, stărea că liderul PNȚCD a fost în spital în stare gravă și produs o îngrijorare la nivelul întregii țări. S-a săpat o cută de gravitate nu numai pe fețele membrilor PNȚCD, ale politicienilor din opoziție, dar și pe cele ale oamenilor puterii. S-au neliniștit nu numai adeptii PNȚCD și ai opozitiei, dar și adeptii lui Ion Iliescu, be chiar și cetățenii care nu se prea dau în vînt după politica autohtonă. Cum se explică acest paradox? Foarte simplu. Corneliu Coposu a fost, în sine, o instituție. Filmă se plăpindă și reușit, fără nici un alt punct de sprijin, să se facă legendă.

Indispuse un atotputernic și zilei, un rege, un dictator, un președinte cu puteri depline - neliniște colectivă își are temeli în nevola de Tăut. El, cel altă acolo, deasupra muntorilor de rînd, beneficiind de instrumentele puterii, le dădea

celor simpli sentimentul siguranței. Ei știau, chiar dacă nu și-o mărturisau, că Tăutul veghează asupra lor, garanț al linștării, al stabilității. Îngrijorarea provine din gîndul la viața de mîine. Zi care, prin dispariția stîpului de susținere care e atotputernicul clipei, se poate prăbuși asupra cetățeanului de rînd. De ce însă această îngrijorare în cazul lui Corneliu Coposu? Ce-l va lipsi acesta țări prin dispariția fruntașului tărănist? Oricât ar părea de ciudat, colectivitatea românească simte instinctiv că-i va lipsi siguranța. Corneliu Coposu n-a fost un atotputernic al zilei. A fost doar liderul opozitiei. Nu această funcție l-a făcut să fie însă unul din stîpilii de susținere ai stabilității interne. Indiscutabil, cauzele trebuie căutate în personalitatea celui dispărut. Corneliu Coposu a fost o autoritate morală și politică indiscutabilă. Nu numai prin biografie, dar și prin felul de a fi. S-a numărat printre puținii lideri ai opozitiei care s-au bucurat de respectul și chiar de admirarea oamenilor puterii, ale adversarilor politici. Sentimentul său a avut cauză nu numai în vîrstă și biografie, dar și în personalitatea celui plecat dintr-noi. În orice democrație râmne fundamental, dincolo de bătălia politică propriu-zisă, faptul de a avea un adversar matur, serios, cu care se poate dialoga, care-ți poate da garanția că o înțelegere e respectată. Pentru puterea postdecembristă, Corneliu Coposu a fost o astfel de personalitate. Liderul PSDR, Ion Iliescu în primul rînd, au știut că au în Corneliu Coposu un partener de dialog sigur. Au știut, de exemplu, că punctele sale de vedere emanau de la un politician matur, conștient de interesele naționale ale României. Să reamintim, din acest punct de vedere, că fruntașul PNȚCD s-a numărat printre puținii oameni din opoziție care au apreciat rolul pe care îl joacă serviciile secrete în apărarea siguranței noastre naționale. și cind spun asta nu mă refer la cuvințele sale frumoase despre SRI, cuvinte care pot fi bănuite ca stînd sub semnul unui simplu protocol diplomatic, că la insistența pe care a pus-o în dese rînduri pe necesitatea ca România să aibă servicii secrete puternice, în stare să facă față uriașilor bătălii duse, în acest spațiu, pe plan internațional. N-a fost o întâmplare faptul că nu i-a lăsat președintelui Iliescu niciun minciună potrivit căreia ar fi pledat. În SUA fiind, împotriva eordării clauzelor pentru România. Văzând că Ion Iliescu nu și cere scuze, Corneliu Coposu a refuzat să-l mai întâlniească. Un alt politician ar fi putut să bănuie de un gest menit să-l aducre capital electoral. Corneliu Coposu s-a simțit însă lovit în esență filmă sale. A fost în întreaga sa viață un aprig luptător pentru interesele naționale ale României. Sub acest semn, s-a bătut alături de Iuliu Maniu, a îndurat păcăria comunistă, s-a așezat, după decembrie 1989, în fruntea luptei pentru eradicarea comunismului, pentru o societate democratică. Un asemeneam om nu poate pleca pentru râu pe care-l reprezinta față de țară neacordarea clauzelor de către SUA. De aceea, a considerat afirmația risincă a lui Ion Iliescu drept o lignire ireparabilă. Chiar dacă violent critică împotriva puterii, punctele sale de vedere au reprezentat pentru oamenii echipei Iliescu un reper. Nu de altă, dar

ele au venit din partea unei personalități a cărei luciditate nu putea fi pusă la îndoială. Cum nu poate fi pusă la îndoială nici sinceritatea lor. Din aceleasi temelii, Ion Iliescu, liderul PSDR au putut conta în orice moment pe o înțelegere cu Corneliu Coposu. Sînt clipe în istoria unei țări cind interesele naționale cer un acord între putere și opozitie. O condiție necesară pentru eficiența unei asemenea înțelegeri e reprezentarea existența unor parteneri siguri, serioși, pe al căror cuvînt se poate conta. În aglomerăția alăturată care și opoziția română de azi, Corneliu Coposu reprezintă unul dintre polițienii care, prin autoritate și seriozitate, poate garanta asemenea înțelegere. Din acest punct de vedere, eu nu contest sinceritatea declarărilor lui Ion Iliescu, ale liderilor PSDR, date la moartea lui Corneliu Coposu. Astfel stă cauză cu așa-zisele regrete ale unor oameni precum Adrian Păunescu și Corneliu Vadim Tudor, care n-au fost adversari politici al lui Corneliu Coposu, ci niște detractori ordinari care l-au bălăcărit pe liderul PNȚCD, sperînd că astfel vor obține un oscă din partea stîpului de la Cotroceni. Declarațiile lor de simpatie la dispariția lui Corneliu Coposu sunt la fel de dezgustătoare ca și cele de antipatie față de cel căruia le dorează ascensiunea politică: Ion Iliescu.

România va simți din plin absența lui Corneliu Coposu și dintr-un alt punct de vedere. Sase ani de tranziție au reușit să compromită radical conceptul de om politic. Omul politic, văzut la televizor și în paginile presei, a ajuns să se confundă la noi cu șmecheria luiricoasă, cu derbedeismul de ultimă speră, cu mahalașmul silnos, cu demagogia ieftină, cu lipsa de scrupulu. În această lume de blici a poliției românești post-decembriste, Corneliu Coposu a făcut o figură aparte. Jurnaliști, polițiști, oameni simpli sunt unaniști în a preciza că fostul lider PNȚCD a fost înainte de toate întruchiparea verității morale. Din decembrie 1989 și pînă acum, Corneliu Coposu a fost stegarul luptei anticommuniste. S-a așezat sub faldurile acestui drapel nu pentru că el a devenit la modă după răsturnarea lui Ceaușescu. Fostul secretar politic al lui Maniu s-a manifestat de-a lungul întregii sale vieți ca un anticommunist convins. A făcut anii de închisoare pentru aceasta. Culmea absurdități, a suferit pentru aceasta și după decembrie 1989. Încarcarea din 29 Ianuarie 1990, terifiantă la care a fost supus din partea unor barzi ceaușisti, precum Adrian Păunescu și Corneliu Vadim Tudor, osuțitatea unor cetățeni de rînd au fost, cred, pentru Corneliu Coposu un examen mult mai dificil decît anii de pușcărie. Înțelegerea violență. Îndreptată împotriva sa de către autoritatea comunistă. N-a putut să însă faptul că anticommunismul său funciar î-a putut aduce batjocură și ostilitatea unora chiar și după prăbușirea comunismului. Un altul ar fi cedat. Corneliu Coposu n-a fost însă un fanatic rigid. El a fost înzestrat și cu binecuvîntarea de Dumnezeu capacitate de a-i înțelege pe cei din jur. L-a învățat în acest sens și exemplul Mintitorului. De aceea, fară a renunța și clipă la idealurile sale anticommuniste, el a dovedit în politică un tact de ex-

cepție. Deși n-a acceptat nici un compromis cu puterea instalată după decembrie 1989, a înțeles că transpunerea în viață a idealurilor sale anticommuniste presupune suptea și pragmatism. Din această simță dintre consecvență morală exemplară și realistă s-a lăvit un om politic de excepție. O personalitate care a întruchipat în ochii românilor idealul politicianului democrat. De aceea, Corneliu Coposu a înțeles înțeleptul misiunea de a reabilita în ochii opiniei publice românești conceptul de om politic astăzi de grav stîrbit de măscărici ajunși pe scenă, din culise, după decembrie 1989. Ori de cîte ori s-a încercat să se identifice democrația cu haosul, pluralismul cu derbedeismul, parlamentarul cu trîndavul înțuit, exemplul Corneliu Coposu a putut servi cu brio drept contraargument. Prin prăbușirea sa, viața politică autohtonă rămîne fără un reper fundamental.

Am vrut de mai multe ori să scriu un lung articol despre Revoluția română. Furat de subiecte mult mai prezente, deși mult mai treătoare ale prezentului, n-am găsit răzgazul să fac. Am însă acum posibilitatea să formulez cel puțin teza pe care volam să o demonstreaz. Revoluția română nu poate fi înțeleasă cătă vreme și limită la evenimentele din perioada 17-22 decembrie 1989. Judecătă doar din perspectiva acestor evenimente, Revoluția română poate fi oricind etichetată drept o lovitură de stat pusă la cale de o grupare de activiști comuniști, cu sprijinul Moscoviei, pentru a aduce pe tărîm românesc perestroika gorbaciovistă. Revoluția română se întinde însă pe o perioadă mult mai lungă: din 17 decembrie 1989 pînă în februarie 1990. Între momentele ei marcate trebuie incluse nu numai revolta de la Timișoara, izbucnirea de la București și fugă lui Ceaușescu, dar și marile demonstrații anticommuniste din ianuarie 1990. De fapt, dacă ne gîndim bine, toamna acestei manifestații au dus la adeverăta prăbușire a comunismului. Adăugă unor mari modificări ale contextului internațional, ele au exercitat asupra echipei neocomuniste ajunse la putere în decembrie 1989 o extraordinară presiune. În direcția realizării unor reforme democratice, anticommuniste. Incontestabil, în fruntea acestor mișcări s-a situat Corneliu Coposu. Din acest punct de vedere putem spune că fostul fruntaș tărănist s-a numărat printre liderii de frunte al Revoluției române. Grăție luptei sale consecutive, dusă nu numai între decembrie 1989 și februarie 1990, dar și pînă cînd moartea l-a răpit, România s-a deținut de comunism. Chiar dacă printun proces extrem de dificil și complicat.

Nu ne dăm seama de uriașă pagubă pe care o reprezintă moartea unei personalități decât la mult timp după aceea. Corneliu Coposu face excepție. Ne-am dat seama că viața politică autohtonă, viața publică în general, a țării, va fi grav afectată de dispariția sa chiar din clipă cind a intrat în stare gravă în spital. Am încercat atunci un sentiment de profundă îngrijorare. Un sentiment care, sănătig, se va adăuci o dată cu trecerea timpului.

ION CRISTOIU